

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1764

Caput IV.

[urn:nbn:de:bsz:31-295098](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295098)

CAPUT IV.

J A C O B U S I I.

ARCHIEPISCOPUS TREVIRENSIS.

§. I.

Primogenitus Christophori filius Jacobus, die 6. Junii A. 1471. in lucem editus, ob excellens ingenium, Friderici Imp. & Maximiliani Romanorum Regis consilio, Ecclesiae se mancipavit & Musis. Cum Bernhardo & Ernesto, fratribus suis, Bononiae Scholam adivit; illustris eo tempore Philosophi & Oratoris, Philippi Beroaldi, usus doctrina.

Hic aureum illud *de felicitate* opusculum scripsit instinctu Jacobi, eidemque illud adscripsit; virtutes ejus Domusque splendorem & antiquitatem mire extollens. „Hæc stemmata, inquit, tam clara, tam splendida, non te insolentem reddunt,

Jacobus
Bononiae
vacat li-
teris.

A Be-
roaldo
laudatur.

JACOB. II.

„ ut multos, sed comem, affabilemque præstant, ut paucos, fi-
 „ tientemque Literaturæ istius politioris, cujus nos jam pridem
 „ sumus Professores. „ Paulo post addit: „ Voluisti, ut do-
 „ mus tua nova quasi quædam me ductore & doctore Academia
 „ efficeretur. „ Jam ante dixerat Beroaldus: „ Tu vero, Cla-
 „ rissime Jacobe, in amplissimis fortunarum bonis positus, im-
 „ peratorio stemmate præfulgens, inter opes Principales indul-
 „ genter enutritus juvenis, imo adolescens adhuc studia littera-
 „ rum sitienter amplexaris, doctos foves, dasque jugiter ope-
 „ ram, ut natalium tuorum splendor eruditione magis magisque
 „ illustretur. &c. Degis hic (Bononiæ) nitide & magnifi-
 „ center, famulatio copioso, comitatu decentissimo, cultu splen-
 „ didissimo monstrabilis - - - Agis prorsus Principem,
 „ maximique Principis filium. „

In fine Opusculi laudes Jacobi his repetit verbis: „ Tres
 „ nuper quoque regulos Badenses, lautos, magnificos, probos
 „ dedisti, Germania; inter quos Jacobus enitescit lingua, dex-
 „ teritate, comitate, cultu, mundiciis, nitore, victu clarus,
 „ munificus, potens, disertus: splendorque & columen Scho-
 „ lasticorum. At Germania præpotens alumnos ad nos confi-
 „ miles subinde mitte. „

§. I I.

§. II.

Aliquantum temporis Bononiæ humaniores litteras quum tractasset Jacobus, induxit eum Johannes, propatruus ejus, Elector, ut commendatione Maximiliani, Romanorum Regis, & Christophori patris munitus, Romam ad Innocentium VIII. Pontificem iter susciperet. Perhumaniter ab eo exceptus est Jacobus. Diserta oratione adventus sui causam quum exposuisset Pontifici, atque patrocinio ejus sese commendasset, (a) raram adolescentis indolem & suavissimum ingenium honestissimosque mores admiratus Pontifex summo eum favore gratiaque complexus est; *filium* amanter appellans. (b) In Moguntina, Trevirensi & Salisburgenfi provinciis tria ei reservavit beneficia. (c) Rectoralem Salisburgenfis diœcesis Ecclesiam Serkirchen, quæ tum vacabat, d. VI. Id. Julii ejusdem anni contulit Jacobo. (d) Romæ cum ageret, ve-

Iter ejus
Roma-
num.

Tom. II.

R r

(a) Orationem hanc exhibet MULLERVS *Rastad.* in *Diario Itineris Jacobi* apud WIMPFELING. in *Append.* ad AENEAE SYLVII *Germaniam.*

(b) Vide literas Cardinal. Andegav. ad Christophor. March. in *Diario allegato.*

(c) IV. Kal. Febr. A. 1490.

(d) MULLERVS in *Diario alleg.*

JACOB. II.

teris Romæ curiosus, quam sollicite perscrutatus est, duos Monumentorum libros congeffit, quorum mentionem faciunt BROWERUS (e) atque JUNGLERUS. Jacturam eorum non sine causa dolemus. (f)

Diarium
itineris.

Itineris sui Comitem habuit Jacobus Johannem de Berwangen, Hachbergensis Provinciae præsidem; cui pater Magistrum Adamum Fry, Ecclesiae Badensis Cantorem, atque Johannem Mullerum de Raftetten, Juris utriusque Doctorem & Decanum Badensem, adjunxerat. MULLERUS Romanum Jacobi iter brevi consignavit Diario, cui Pontificis, Cardinalium, FridERICI & Maximiliani Cæsarum atque Christophori Marchionis literas inferuit.

§. III.

Pontificis
de eo
testimonium.

Relicta denique Roma Jacobus A. 1490. reversus est domum cum literis, quas Pontifex ad Christophorum rescripsit. In illis inter alia Innocentius ait: „ Vifus est nostro testimonio & „ commendatione dignissimus. Nam ita se in hac Curia gessit, „ & tam laudabiliter versatus est, ut ab omnibus maxime laudari meruerit, & nos non potuerimus virtutis ac morum ejus

(e) *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 320.

(f) JUNGLERUS eos laudat; at nunquam se vidisse testatur.

„ tuæ magnificentiæ testimonium non perhibere. „ Hortatur denique Marchionem, ut ad ampliora dignitatis præmia consequenda, filium in Italiam quamprimum remittat. (g) Propensior in statum secularem tum videbatur Jacobus. At vacillantem pater in priore firmavit proposito.

Alterum ergo eodem anno iter Romam suscepit Jacobus; postquam Maximilianum, Romanorum Regem, adversus Hungaros copias ducentem, invisisset. Ab eo & Friderico IV. Imp. amplissimas ad Innocentium Pontificem literas denuo obtinuit, in quibus apud Pontificem Jacobo se usurum esse legato professus est Cæsar. (h)

§. IV.

Jacobus ab altero itinere Italico circa A. 1493. in Germaniam redux, ab Archiepiscopo Trevirensi consentiente Alexandro VI. Adjutor assumptus; triennio post, vigesimum quintum ætatis annum vix egressus, Imperialis Camerae constitutus est Judex.

Tom. II.

Rr 2

(g) Extant litteræ apud MULLERVM loc. alleg.

(h) Confer vitam Johannis Archiepiscopi, quam supra exposui, ad A. 1493, & Bullam Julii II. Pont. apud HONTHEM. *Histor. Trevir. Diplom.* pag. 569.

JACOB. II.

Cameralis Imperii Judicium A. 1495. die 31. Octobr. Francofurti cum aperuisset Cæsar, Eitelio Friderico, Zolleræ Comiti, præsidium commisit. Zolleranus dignitatem die 9. Dec. A. 1496. resignavit Jacobo. (i)

Fit Elector. Trevirensis.

Mortuo patruo Jacobi, Electore Trevirensi, A. 1503. inter Canonicos ortum est schisma; aliis Georgium, Comitem Palatinum, Ecclesiæ Moguntinensis Præpositum, aliis Jacobum nostrum, quem jam antea probaverant, successorem eligentibus. (k) Bellum intestinum imminere videbatur. Sed Maximiliani Cæsaris, summique Pontificis Alexandri VI. auctoritate res fuit composita. Georgius tiaram reliquit Jacobo, qui in Comitibus Hagenensibus A. 1505. V. Id. April. a Cæsare investituram accepit; cum jam biennio ante Conventui Electorum Francofurtano interfuisset, in quo Unioni Electorali accesserat. (l)

(i) L. B. DE HARPPRECHT *Staats-Archiv des Cammergerichts* Part. II, p. 49. & 214.

(k) *Gesta Trevirorum* Cap. 173. in HONTHHEMII *Prodomo Histor. Trevir.* Parte posteriore pag. 857. TRITHHEMIVS in *Chron. Hirfang.* ad A. 1503. ROBERTVS in *Gallia Christiana* p. 162. male Jacobum A. 1505. demum patruo successisse refert.

(l) MULLER. sub Maximiliano I. Part. II. Cap. 7. & HONTHHEM. *Histor. Trevir. Diplom.* Tom. II. pag. 564. ubi unionis illius tabulæ extant.

§. V.

Eodem anno celebrata sunt Coloniae Agrippinae Comitia, ^{Gesta} in quibus cum Nuntio Apostolico latine, cum Hispanico, Galli- ^{ejus.} co, Venetoque Legatis sermones, in sua cujusque lingua, instituit, (m) atque Palatino-Bavaricas lites terminare quovis modo allaboravit. In iisdem Comitibus obtinuit Elector, Imperialium Civitatis Trevirensis tributorum pars minuendae portioni suae ut ferviret in posterum. (n)

A. 1507. Constantiam ad Comitia se contulit, quae Maximilianus I. indixerat, ut de Italico itinere & expeditione, quam meditabatur, Romana cum Ordinibus deliberaret. Multae ibi de Camera Imperii constitutae sunt leges, quibus alios inter Principes Jacobus subscripsit. (o)

A. 1508. Moguntiam se contulit ad Conventum, a Caesare indictum, qui locum tamen non habuit, Caesare aliis tum ne-

Rr 3

(m) IMHOFF. ex Melanchthone in *Notitia Procerum* Lib. IV. Cap. 8. §. 9.

TRITHEM. in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1505.

(n) *Gesta Trevirorum* Cap. 186.

(o) BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XX. p. 325.

JACOB. II.

gotiis distracto. (p) Jacobus, domum redux, Maximilianum I. Imp. Confluentiæ hospitem paulo post recepit; annoque sequenti in WORMATIENSIBUS Comitibus, ubi de subsidiis, Cæsari contra Venetos præstandis, agebatur, (q) dissidia inter Civitatem & Episcopum WORMATIENSEM composuit.

Obitus.

At A. 1511. compositurus ea, quæ inter Coloniensem Magistratum & cives exarferant, decessit Colonæ; (r) in S. Florentii Ecclesia Confluentiæ sepultus.

(p) TRITHEM, in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1508.

(q) Agit de Comitibus his TRITHEMIVS ad A. 1509. Ordines communitate Cæsari denegarunt subsidia, causati sumtus, quos in bellum Helveticum & in multiplicata Imperii Comitibus fecerint; quodque Cameracense foedus & Venetum bellum absque Ordinum consensu Imperator inierit.

(r) D. 17. Apr. Alii Confluentiam ponunt. BROWER. l. c. p. 326. & PETRVS MERSSÆVVS CRATEPOLIVS in *Catal. Episc. Trev.* §. 101. naturali morte obiisse scribunt Jacobum. AVCTOR *Gestor. Trev.* Cap. 173. eum mortuum refert, „ cum aliquot diebus apud Coloniam Agrippinam infirmitate laborasset. „ At MELANCHTHON, & qui eum sequitur, IMHOFIVS in *Notitia Procerum Imperii* Lib. IV. Cap. 8. §. 9. nec non DROLLINGERVS in *Lexico Basil.* Art. *Jacobus a futore Confluentino interfectum* tradunt; eique haud obscure adulterii crimen impingunt. Haud multum abludit AVCTOR *Chron. Hassiaci* Cap. 81. apud SENCKEN-

§. VI.

Proficuum Ecclesiae suae Antistitem fuisse Jacobum ex Mores. iis, quae diximus, satis elucet. Plura dispersa vel oppignerata bona ad eam reduxit; patris sui imitatus exemplum. Cum Trevirensi Civitate litem super monetam & alia per Capitulum composuit. (s) Princeps eruditus, qui Pontificibus, Impera-

---

BERG. in *Selectis Juris & Historiarum* Tom. V. pag. 508. seq. iustibus, a
pellione Confluentino illatis, eum obiisse scribens; quem confutat
HONTHEIM *Histor. Trevir. Diplom.* Tom. II. pag. 584. TRITHE-
MIVS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1511. Jacobi mortem his verbis exponit.
„ Mortuus est Jacobus ex Marchionibus de Baden, Archiepiscopus
„ Trevirorum, anno Pontificatus sui octavo, in florida aetate, nec-
„ dum annorum quinquaginta. Princeps nobilis, doctus & satis ad
„ regimen ecclesiasticum idoneus - - - - - cujus obitus quantum
„ contristaverit Christophorum patrem ejus, Marchionem Badensem
„ noverunt omnes, qui ejus sunt praesentes contubernio. „

(s) BROWERVS *Annal. Trevir.* Lib. XX. pag. 322. has lites exponit. In-
strumenta transactionis exhibet HONTHEIM *Histor. Trevir. Diplom.*
Tom. II. p. 575. seq.

toribus, Principibus propter faciundiam & multiplicem doctrinam in delicio fuit.

Laudes ejus *Gestorum Trevir.* AUCTOR ANONYMUS his verbis enarrat: (t) „ Vir erat integer, benignus, liberalis, literis sufficienter imbutus, quas a Philippo Beroaldo accepit eratque præclari ingenii & excelsi animi; cujus suscipiendam & observandam beneficentiam idem Philippus non tacuit, - - - Principibus omnibus carus, Imperatori tam sanguinis affinitate, quam applicationibus dotibusque variis convinctus. Hoc uno idem Imperator Maximilianus se sapientiore & expertiore habere dicebat neminem, cui tutius regni Imperiique negotia crederet, cui singularius & specialius adhæreret. Jam erat excellentissimus Princeps & Archiepiscopus venerandus in opere, ut res patrias augmentaret, impignerata redimeret, tum ecce omnium rerum acerbissima mors præter spem & opinionem, inque totius Provinciæ dispendium illum invadit. „

In

(t) Cap. 173. in *Prodromo HONTHEMII Parte Poster:* pag. 857. Add. K v-
RIANDER in *Annal. de Augusta Trevir.* Part. XV. pag. 211.

In eandem sententiam IRENICUS: (u) „ Alio, in-
„ quit, me vocat Jacobus Marchio Badensis, quo nihil erudi-
„ tius, sublimius, innocentius, præstantius, Germania produ-
„ xit: omnibus virtutis numeris perfectus, in ejusdem (Trevi-
„ rensis) Ecclesiæ Archiepiscopum abivit: robusto ac virili in-
„ genio instructus, sive subita, sive meditata proferret, extem-
„ porali facultate præditus fuit, ut tantum doctrinæ huic Beroal-
„ dus noster præstiterit, quantum nec alteri, ut etiam elegan-
„ tissimum de Philosophorum symbolo librum honori ejus divul-
„ gaverit. Hunc ante diem acerba mors damnavit, quem post-
„ quam numero viventium subtraxit, cœlestibus adjecit: Nec
„ quicquam inter vulnera totius Marchionatus ingratus illius
„ casu intercidere potuisset. Dum enim adhuc inter vivos con-
„ stitit, omni virtute functus, tantos ingenii fructus, tantam de
„ se spem dedit, qua feliciter pene tota patria nostra niteba-
„ tur. XXX. ingressus annum in flore ætatis ab invidia fato-
„ rum interceptus est. „

Tom. II.

Ss

(u) In *Exegeti Germanice* pag. 158.

Nummum ejus retulit HONTHEMIUS, (x) quem suo loco inter nummos exhibemus Badenses.

(x) *Hist. Trevir.* Tom. II. pag. 885. *Groschen-Cabinet* Tom. IV. Tab. XIII. num. 112.

CAPUT